

Fractie BOB en overige leden van de gemeenteraad

Uw brief van 15 december 2021	Uw kenmerk Toezicht en handhaving Wmo en Jeugdwet	Ons kenmerk	Datum 1 februari 2022	Verzonden d.d.
Onderwerp: Beantwoording van uw vragen		Behandeld door M.Weijer@overbetuwe. nl	Telefoonnummer 140481	Bijlage(n)

Geachte fractie BOB en overige leden van de gemeenteraad,

Op 15 december 2021 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het toezicht en handhaving binnen de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Aanleiding tot uw vragen

Op 13 december heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd van het ministerie van VWS (IGJ) haar jaarlijkse rapport over het gemeentelijk toezicht op de Wmo gepubliceerd. Eerder, op 11 november 2021, is de raad in de raads werkgroep sociaal domein (mede op ons verzoek) bijgepraat over het toezicht door onze gemeente op Wmo en Jeugdwet. Toezicht en handhaving is een thema waar BOB ook al eerder aandacht voor heeft gevraagd, omdat het van belang is voor het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van middelen.

In het rapport van de IGJ wordt geconstateerd dat landelijk (sinds 2019) geen sprake is van een verbetering in het toezicht op de Wmo, maar van een terugval. Daarbij hanteert de IGJ een aantal normen, waarbij wij graag de actuele stand van zaken in Overbetuwe willen aangeven.

Bij de beantwoording van de vragen delen we – waar mogelijk en relevant – graag informatie over de Wmo, de Jeugdwet als de Participatiewet afzonderlijk.

Waar onze gemeente haar verantwoordelijkheid (deels) invult door regionale samenwerking, willen we graag antwoorden die duidelijk maken in hoeverre daarmee in onze gemeente die verantwoordelijkheid in de praktijk ook wordt waar gemaakt. Dus bijvoorbeeld tot welke of hoeveel actie dit leidt met een direct effect in Overbetuwe.

Reactie college

Op 11 november 2021 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden van de raads werkgroep sociaal domein. In deze bijeenkomst is geschetst hoe het toezicht en handhaving binnen het sociaal domein geregeld is binnen de gemeente Overbetuwe. We hebben weergegeven dat we, samen met de module inkoop van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SDCG), in control zijn.

Op dit moment wordt gewerkt aan een beleidsdocument om de interne handhavingselementen verder nog meer vorm te geven. Om hierover met de gemeenteraad van gedachten te wisselen stellen we voor om hiervoor en over een ronde tafel gesprek te houden. We willen de agendacommissie voorstellen deze in april 2022 te agenderen. In licht van het bovenstaande worden uw vragen beantwoord.

- 1. Is het College van mening dat er in onze gemeente voldoende capaciteit en middelen zijn om voldoende proactief toezicht te houden? Wat is de regionaal beschikbare capaciteit en wat is de capaciteit in Overbetuwe? Zijn de regionaal beschikbare capaciteit en de lokale capaciteit in evenwicht? Op basis van welke normen komt het College tot deze conclusie?**

Lokaal Toezicht:

Het proactief toezicht binnen Overbetuwe op de Participatiewet, Wmo 2015 en de Jeugdwet is formeel voor 1 FTE ondergebracht binnen team uitvoering Sociaal Domein.

Naast de toezichthouder is er een belangrijke rol weggelegd voor de lokale contractmanager en de relatiemanagers van de Module Inkoop. Naast het afhandelen van signalen houden zij zich ook bezig met periodieke trimestergesprekken. Deze gesprekken vormen een geschikte setting om de eisen uit het kwaliteitskader te bespreken en te bewaken.

Regionaal Toezicht:

Vanaf 1 juli 2020 wordt door gemeenten van de Regio Centraal Gelderland hulp en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en Jeugdwet via een semi open house procedure ingekocht. Dit wordt gefaciliteerd vanuit de (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland, Module Inkoop.

Aan de hand van de bestaande instapcriteria en de bestaande Programma's van eisen, is een kwaliteitskader ontwikkeld. Het toetsingskader van GGD GHOR NL en het toetsingskader dat de IGJ hanteert bij het toezicht op de jeugdhulpaanbieders, zijn beiden geïntegreerd in dit kader. Het resultaat is een kader, met daarin een compleet overzicht van de eisen die zoveel mogelijk concreet en toetsbaar zijn.

Het kwaliteitskader bevat tevens criteria welke van toepassing zijn op de periode rondom de inschrijving en gunning en op de gehele looptijd van de overeenkomst. Gedurende het proces voor contractering, oftewel de inschrijvingsfase, wordt de zorgaanbieder getoetst: dat wil zeggen dat Regio Centraal Gelderland, nagaat in hoeverre de zorgaanbieder voldoet en/of kan voldoen aan de kwaliteitscriteria. Tevens is de zorgleverancier verplicht om op verzoek van de Regio Centraal Gelderland gedurende de looptijd van de toetreding bewijsstukken en/of verklaringen aan te leveren. Indien deze niet in orde blijken te zijn en nader onderzoek is uitgevoerd, volgt alsnog uitsluiting van contractering.

De 11 gemeenten die behoren tot de regio Centraal Gelderland hebben daarnaast afgesproken om gezamenlijk een integrale aanpak te ontwikkelen voor kwaliteit, toezicht en handhaving. De aanpak is gericht op zowel de kwaliteit als rechtmatigheid binnen Wmo en Jeugdwet. We merken dat deze werkwijze effectief is.

In het gemeentelijk beleidsplan, dat in het tweede kwartaal van dit jaar met de raad wordt gedeeld, komt uitgebreid naar voren hoe de werkzaamheden in relatie tot de formatie zich weerhoudt.

- 2. In welke mate was in 2021 sprake van onafhankelijk oordelen en informatie verzamelen en in welke mate is in 2021 sprake van reageren op signalen, meldingen? Welke inspanningen zijn vanuit de gemeente en/of de regio gedaan om het geven van signalen en meldingen laagdrempelig genoeg te maken? Hoeveel signalen/meldingen zijn ontvangen? Hoeveel onderzoeken zijn in deze collegeperiode afgerond en hoeveel daarvan hebben geleid tot maatregelen?**

Meldingen over mogelijk tekortschietende zorg, fouten of fraude bij zorgaanbieders komen terecht bij het regionale meldpunt. Meldingen die lokaal binnenkomen en toezien op regionaal

gecontracteerde zorgaanbieders worden geprioriteerd en zoveel mogelijk doorgeleid naar het regionale meldpunt. Op die manier kan de coördinatie op onderzoeken regionaal plaatsvinden. Het melden van signalen verloopt via diverse kanalen. Inwoners, verwijzers en derden kunnen via het regionaal meldpunt signalen¹ een melding doen en medewerkers van gemeenten kunnen dit via Vendorlink doen.

De gemelde signalen worden tweemaal per maand binnen Inkoop besproken en opgevolgd. Waar nodig worden signalen doorgezet naar het regionaal overleg signalen. In dit overleg zijn alle gemeenten, Inkoop SDCG, GGD Midden-Gelderland en het RIEC vertegenwoordigd. Binnen het overleg worden aanbieders geagendeerd waar op het gebied van kwaliteit- en/of rechtmatigheid signalen spelen. Tijdens het overleg wordt vervolgbepaald over in hoeverre nader onderzoek of handhaving nodig is. De aanwezige deelnemer van iedere gemeente heeft een spilfunctie en vormt de schakel tussen de regio en de individuele gemeente.

Betreft het een melding op rechtmatigheid, dan worden de gemeente(n) waar de melding thuis hoort bij elkaar gebracht en start het vooronderzoek.

Onafhankelijk oordelen en informatie verzamelen vindt onder andere plaats:

Aan de hand van geformuleerde set aan onder andere geschiktheidseisen, uitsluitingsgronden en eisen vanuit het kwaliteitskader worden alle inschrijvers eenduidig voor contractering gescreend. Een kwaliteitscommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, lokale toegang en relatiemanager van de Module Inkoop, voert met elke inschrijvende partij een verificatiegesprek. Alleen zorgaanbieders die voldoen aan gestelde eisen worden toegelaten.

Naast de toezichthouder is er ook een belangrijke rol weggelegd voor beleidsmedewerkers, lokale contract- en relatiemanager(s) en de relatiemanagers van de Module Inkoop. Naast het afhandelen van signalen houden zij zich ook bezig met periodieke trimestergesprekken. Deze gesprekken vormen een geschikte setting om de eisen uit het kwaliteitskader te bespreken en te bewaken.

2021 236 signalen gemeld.

In 2021 zijn aan onderzoeken uitgevoerd:

- 150 quick scans, waarvan 7 hebben geleid tot een maatregel (clientenstop)
- 13 kwaliteitsonderzoeken VGGM (waaronder ook herinspectie n.a.v. een eerste kwaliteitsonderzoek. N.a.v. 1 onderzoek is contractontbinding ingezet, deze is weer teruggedraaid i.v.m. juridisch traject. N.a.v. 1 onderzoek is contractontbinding ingezet, dit traject loopt nog.
- 8 rechtmatigheidsonderzoeken gemeente Arnhem, waarvan 3 nog lopend. Bij 4 aanbieders is een terugvordering ingezet, de overige aanbieders zijn nog niet afgehandeld.

3. Is er een plan of programma voor toezicht en handhaving van de verschillende wetten beschikbaar? Is dit plan of programma vastgesteld in het College en/of besproken met de raad, zo niet, waarom niet?

Er ligt lokaal een stappenplan voor het opzetten van een rechtmatigheidsonderzoek Wmo 2015 en Jeugdwet. Dit stappenplan is gemaakt aan de hand van het "Stappenplan voor het opzetten van een rechtmatigheidsonderzoek WMO 2015 en Jeugdwet, VNG 2017".

Een lokaal handavingsplan is nu in ontwikkeling. Hierin worden de rollen en werkwijzen in- en extern beschreven. Bij de totstandkoming van het plan worden raadsleden meegenomen.

¹ <https://inkoopscdg.nl/home+inkoop/inwoner/meldpunt/default.aspx>

- 4. Hoe is de onafhankelijke positie en werkwijze van de toezichthouder Wmo vastgelegd? Indien dit nog niet is vastgelegd, bent u voornemens dit te gaan doen? Is er een visie van onze GGD beschikbaar op het opdrachtnemerschap bij het toezicht Wmo? Zijn hiervoor door het bestuur van onze GGD (al dan niet op aangeven van onze vertegenwoordiger daarin) kaders gesteld? Is er een concreet voornemen om op basis van de binnenkort beschikbare landelijke toezichtwijzer nadere kaders te stellen? Hoe beoordeelt u de stand van zaken in het kwaliteitstoezicht¹ door onze GGD?**

Inkoop Centraal Gelderland heeft de borging van het kwaliteitstoezicht aan GGD Gelderland-Midden uitbesteed. Hoe groter het schaalniveau, hoe meer slagvaardigheid en een grotere mate van onafhankelijkheid er gerealiseerd wordt.

Het onafhankelijk functioneren van GGD Gelderland-Midden is gewaarborgd door de vastlegging in een aanwijzingsbesluit per regiogemeente en een overeenkomst van opdracht tussen GGD Gelderland-Midden en Regio Centraal Gelderland, waarbij Regio Centraal Gelderland als opdrachtgever namens de 11 gemeenten optreedt. De visie omtrent opdrachtnemerschap is tevens opgenomen in de overeenkomst.

Het stellen van nadere kaders, bijvoorbeeld naar aanleiding van de binnenkort beschikbare landelijke toezichtwijzer vindt plaats in afstemming met de gemeenten. Onder andere middels de regionale overleggen, maar ook middels de individuele contacten die de GGD Gelderland-Midden met de gemeenten/regio heeft, wordt het gesprek hierover steeds gevoerd. Indien er een nieuwe toezichtwijzer komt, zal de GGD deze naast de eigen regionale werkwijze houden, om vervolgens in afstemming met regio en gemeenten te bepalen of en hoe gestelde kaders en afspraken aangepast moeten worden.

Het kwaliteitstoezicht door GGD Gelderland-Midden is goed belegd. Er vindt op reguliere zowel proactief, signaalgestuurd en calamiteitentoezicht plaats, waarbij de inzet van de quick scan als grote meerwaarde wordt gezien. Hierdoor hebben we zicht op alle Wmo-aanbieders en kunnen we de mate van contractmonitoring en/of evt. inzet van vervolgonderzoeken/handhaving objectief bepalen. De vervolgonderzoeken (volledige kwaliteitsonderzoeken) hebben voornamelijk signaalgestuurd plaatsgevonden. Dit heeft als oorzaak dat door de Corona-omstandigheden een langere tijd geen toezicht is uitgevoerd (met uitzondering van de quick scans). Alleen signaalgestuurde onderzoeken zijn in die periode geprioriteerd.

Tot op heden heeft GGD Gelderland-Midden de opdracht om jaarlijks 150 quick scans en 23 proactieve volledige kwaliteitsonderzoeken uit te voeren. Daarnaast is er ruimte voor 10 signaalgestuurde en/of calamiteitenonderzoeken uit te voeren. Momenteel is de regio in overleg om te kijken welke mogelijkheden er zijn om vervolg te geven aan de quick scans. Op basis van de resultaten van de quick scans, zijn er diverse opties om het kwaliteitstoezicht uit te breiden d.m.v. bijvoorbeeld thematisch toezicht binnen specifieke zorgvormen of toezicht op specifieke kwaliteitseisen. Tevens zullen we op basis van bijvoorbeeld landelijke ontwikkelingen blijven inspelen op eventuele aanscherping van het toezicht, nadere kaders te stellen enz.

- 5. Waarom worden toezichtrapporten alleen op (het deel voor professionals van) de site van de GGD geplaatst² en niet (voor inwoners) op overbetuwe.nl? Waarom worden deze rapporten niet actief met de raad gedeeld?**

De toezichtrapporten worden vooralsnog alleen op de GGD website geplaatst, omdat zij de uitvoerende partij van het toezicht zijn en daarmee ook belast met de openbaarmaking van rapporten en het bijhouden/actualiseren van de rapporten, bewaartermijnen e.d. De rapportages kunnen met raadsleden op verzoek gedeeld worden.

- 6. Welk perspectief ziet u voor de doorontwikkeling van het toezicht op respectievelijk Wmo, Jeugdwet en Participatiewet en wat gaan inwoners van Overbetuwe en organisaties werkzaam in Overbetuwe hiervan concreet merken?**

We zorgen voor een verdere borging van de naleving door inwoners en zorgaanbieders van de aan de ondersteuning verbonden verplichtingen en voorwaarden. Om die reden wordt een laatste hand gelegd aan een regionale visie op handhaving, welke als kader dient voor de uitvoering. Vervolgens zal de visie verder uitgewerkt worden in een uitvoeringsplan 'integrale handhaving sociaal domein'. De handhavingsactiviteiten zullen bij de Wmo en Jeugdwet zich met name richten op aanbieders van ondersteuning. Logischerwijs bij de Participatiewet meer op de inwoner zelf.

- 7. Worden door de toezichthouders op Wmo, Jeugdwet en Participatiewet jaarverslagen opgesteld? Zo ja, waarom worden die niet gedeeld met de raad (en de participatieraad)? Is het College van mening dat er in onze gemeente voldoende capaciteit en middelen zijn om voldoende proactief toezicht te houden? Wat is de regionaal beschikbare capaciteit en wat is de capaciteit in Overbetuwe? Zijn de regionaal beschikbare capaciteit en de lokale capaciteit in evenwicht? Op basis van welke normen komt het College tot deze conclusie?**

Voor de Jeugdwet en de Participatiewet worden geen jaarverslagen opgesteld. Regionaal wordt voor de Wmo door GGD Gelderland-Midden na afloop van het jaar een jaarverslag opgesteld. Dit jaarverslag wordt eerst gepresenteerd in het regionaal overleg en vervolgens openbaar gemaakt. Het jaarverslag van 2020 is vindbaar onder: [WMO | GGD voor Professionals - Gelderland-Midden \(ggdgm.nl\)](https://www.ggdgm.nl).

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos